

[Undervisningsministeren.]

det offentlige har fået tilvejebragt værdifulde samlinger navnlig til belysning af den gamle almuekultur. Men de gamle slægtled af museumsgrundlæggere og frivillige ledere er ved at uddø, samlingerne er vokset, og kravene til deres bevaring og udnyttelse er steget, således at de fleste af museerne i dag befinder sig i en meget vanskelig situation, både hvad angår deres økonomiske grundlag og deres ledelse.

Statens tilskud til driften af disse museer, som kan have meget store budgetter, består i øjeblikket i årlige bevillinger på 2 600 kr. til 21 af de største af 33 museer. Resten får 1 300 kr. årlig. Disse tilskudssatser blev fastsat i 1941.

Da undervisningsministeriet gennem årene havde modtaget henvendelser om en ændring af denne tilstand, anmodede ministeriet i 1953 det stående rådgivende organ, provinsmuseumsnævnet, der repræsenterer de forskellige grene af sagskunds-kaben, om at udarbejde et forslag til en løsning af museernes problemer. Provis-museumsnævnet afgav i 1956 sin betænkning, som har dannet grundlag for ministeriets overvejelser, og som også i hovedsagen ligger til grund for nærværende lovforslag.

Hovedlinjen i lovforslaget er, at statsstøtten til lokalmuseerne sættes i forhold til de kommunale tilskud og derigennem praktisk talt overalt vil blive forhøjet. Den lokale interesse i disse museer er overvejende. Derfor må den kommunale indsats være hovedgrundlaget for deres virksomhed. Statens tilskud skal opmuntre de lokale bestræbelser, samtidig med at det har en sådan størrelse, at det kan bidrage væsentligt til finansieringen af museernes virksomhed og herunder til lønning af den faguddannede medhjælp, uden hvilken museerne ikke kan klare sig i det lange løb.

Selv om den foreslåede tilskudsordning er opbygget efter samme principper som for folkebibliotekernes vedkommende, er der betydelige forskelle: først og fremmest er der lagt loft over statstilskuddet, således at dette maksimalt kan komme til at andrage 26 000 kr., dog 34 000 kr. for sådanne museer, som kan og vil påtage sig at hjælpe andre museer inden for et landsdelsområde. Endvidere er tilskudsberegningen gjort så enkel som muligt. Jeg kan

f. eks. nævne, at værdi af lokaler ikke medregnes som tilskudsberettiget lokal udgift. Denne enkle og for staten ikke særlig kostbare tilskudsform har man kunnet foreslå netop ud fra det synspunkt, at hovedbyrden må bæres lokalt, men også fordi det ikke findes ønskeligt, at der fremkaldes en eksplosiv udvikling på dette område. Efter provinsmuseumsnævnets skøn fra 1956 vil den foreslåede ordning medføre merudgifter for staten på godt 200 000 kr.

Lovforslagets andet hovedprincip er en sikring af det lokale initiativ på dette område. Det tilsyn, der må etableres til at påse, hvorledes statsmidlerne anvendes, må også omfatte repræsentation for dem, der bærer hovedbyrden ved lokalmuseernes drift, d. v. s. for kommunerne. Det foreslåede tilsynsorgan har derfor en nogenlunde ligelig repræsentation for staten, herunder for nationalmuseet, og for kommunerne, herunder for lokalmuseerne selv. Man kan naturligvis altid drøfte form og omfang for denne repræsentation, og det var derfor i betænkningen foreslået, at fastsættelsen af den nærmere sammensætning af tilsynet blev overladt til undervisningsministeriet. Efter ønske fra forskellige side er dog nu sammensætningen angivet i lovforslaget, og der er foretaget en mindre udvidelse af tilsynet. Hvis det skulle vise sig hensigtsmæssigt, vil disse bestemmelser kunne tages op til overvejelse i forbindelse med en revision af loven.

Igen på linje med den ordning, der gælder ved folkebibliotekerne, er det også nu for lokalmuseerne foreslået, at tilsynet skal kunne lade sig assistere af visse af de større museer, landsdelsmuseerne, som altså i den henseende over for lokalmuseumstilsynet kommer til at indtage samme stilling som centralbibliotekerne for bibliotekstilsynet.

Jeg er overbevist om, at den nu foreslåede ordning vil vise sig at blive et værdifuldt led i en decentralisering eller simpelt hen i en udvikling af denne gren af dansk kultur-liv, og jeg tror, det er vigtigt, at man støtter den nu. Museernes virksomhed er jo ikke blot et spørgsmål om underholdning. Det er på de kulturhistoriske museer, den almindelige befolkning har størst mulighed for at opnå en forståelse af baggrunden for den situation, vi lever i i dag, og forståelsen af, at vi ikke er isolerede, hverken i sted